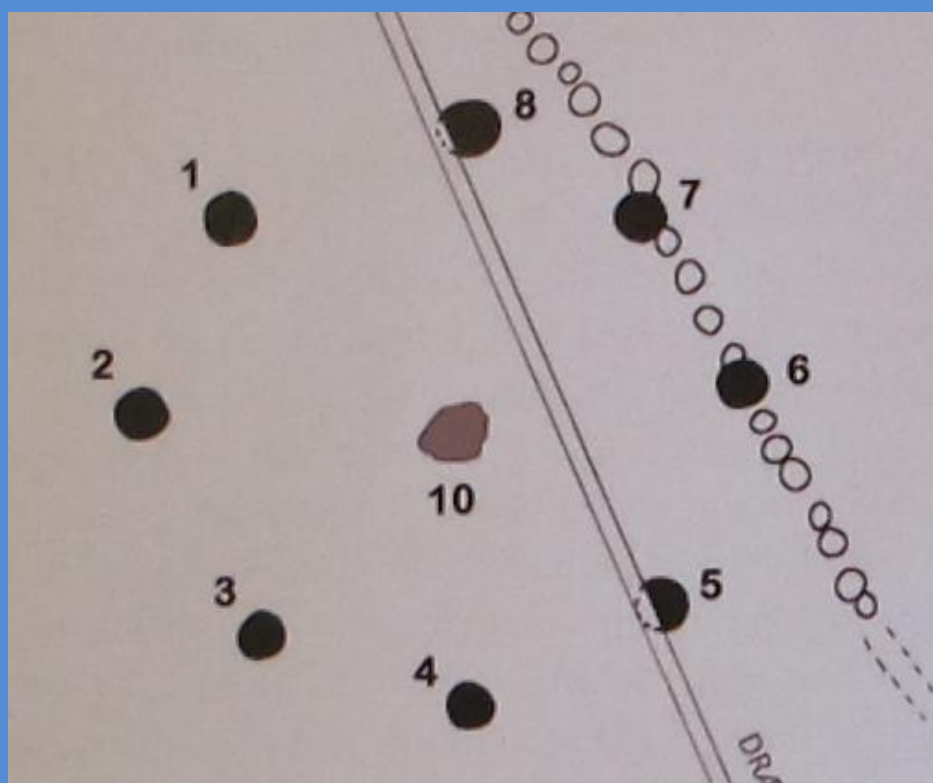

Arkæobotaniske undersøgelser af prøver fra neolitiske anlæg fra Vasagård Vest på Bornholm

Peter Steen Henriksen

Miljøarkæologi og Materialeforskning
Bevaring og Naturvidenskab
Nationalmuseet
Rapport 3/2016

NNU J-nr. A7227

Arkæobotaniske undersøgelser af prøver fra neolitiske anlæg fra Vasagård Vest på Bornholm

Peter Steen Henriksen: Miljøarkæologi og Materialeforskning/Nationalmuseet

Baggrund

I forbindelse med udgravningerne af Sarupanlægget ved Vasagård, blev der udtaget jordprøver til makrofossilanalyse dels fra et kulturlag, en palisadegrøft og en systemgrav dels fra stolpeaftrykkene i stolpehullerne i et cirkelformet anlæg med otte stolper. Ved et gennemsyn af prøverne blev det konstateret, at der fandtes enkelte kornkerner i prøverne fra grøften og en del kornkerner i nogen af stolpehulsprøverne og prøverne blev derfor analyseret nærmere. Der blev tillige udtaget fire kornkerner til datering fra det cirkelformede anlæg. Resultatet af analyserne ses i tabel 1.

Tabel 1: Resultatet af makrofossilanalyser af prøverne fra Vasagård Vest.

Vasagård Vest		1 B	2 B	3 B	4 B	5 B	6 B	7 B	8 B	VAS 1670	VAS 418	VAS 513	VAS 515	VAS 516	VAS 517
Dyrkede planter															
Hordeum vulgare var. nudum	Nøgen Seksradet Byg				1	2			3						
Hordeum vulgare	Seksradet Byg						1							1	
Triticum aestivum s.l.	Almindelig Hvede							1							
Triticum dicoccum	Emmer				7		2	21	2						cf. 1
Triticum dicoccum	Emmer, aksled							1							
Triticum monococum	Enkorn						1								
Triticum monococum	Enkorn, aksled							1							
Triticum spec.	Hvede sp.					1		3				1		1	
Cerealia	Korn				4	1		11							
Cerealia	Korn, fragm.						3	26	6					3	
Indsamlede fødeplanter															
Corylus avellana	Hassel, skal-fragm.	3			2			2				1		1	
Variabel økologi															
Poa annua	Enårig Rapgræs	2				1		1							
Carex spec.	Star			1											
Poaceae	Græs		2		1			2						2	
Andet															
Trækul		x	xx	x	xxx	xx	x	xx	xx	x	x	xxx	x	xx	xx
Knogle-fragm. brændte		25	100	10	200	50	3	25	25	10		25		100	100
knogle-fragm. ubrændte								50	10			100		100	50
Opblæret forkullet matr.		x	xxx	x		xx									

Resultater og tolkning

I prøverne fra kulturlag, og nedgravningerne fandtes der kun enkelte kornkerner. I kulturlaget og fyldjorden fra palisadegrøften fandtes der til gengæld et meget stort antal fragmenter af knogler, både brændte og ubrændte. Fragmenterne var alle meget små, de fleste mellem ½ og 3 millimeter, hvilket tyder på at de har været udsat for meget slid, som f.eks. færdsel.

I prøverne fra det runde anlæg fandtes der mange forkullede kornkerner i prøverne fra den østlige halvdel, men ingen i den vestlige del. Her fandtes til gengæld en del fragmenter af opblæret amorft forkullet organisk materiale. Det er ikke muligt at se, hvad udgangsmaterialet har været, men det kan f.eks. være

brød, kød, læder eller lignende. I hele anlægget fandtes en del trækul og små fragmenter af brændte knogler samt enkelte forkullede hasselnøddeskaller.

Kornet er domineret af Emmer, men der optræder også enkelte kerner fra enkorn, brød-hvede og nøgen seksradet byg, hvilket svarer godt til afgrødesammensætningen, i andre mellemneolitiske fund (Robinson 1993).

Den runde stolpekonstruktion er på basis af det fundne genstandsmateriale tolket som et kulthus (Nielsen et al. 2015). Hvordan de forkullede makrofossiler skal tolkes må afhænge af om der er tale om en brandtomt eller ej. Hvis bygningen er brændt ned, kan det forkullede materiale repræsentere ting, der fandtes i huset ved branden. Hvis der ikke er tale om en brandtomt, må forkulningen være sket på et bål eller i en ovn i huset, hvilket set i en kultisk sammenhæng kan være interessant.

Referencer

Nielsen, P.O., Andresen, J. & Thorsen, M.S. (2014) Vasagård på Bornholm – palisader, solsten og et 4900 år gammelt, dekoreret kulthus. Nationalmuseets Arbejdsmark 2015. København. pp 50-63.

Robinson, D.E. (1994) Dyrkede planter fra Danmarks forhistorie. AUD. 1993. pp 20-39.